

De toekomst van Europa

Het debat over de toekomst van Europa is de afgelopen maanden weer opgeblaaid. Dat is niet voor niets: het is de schaduw die vooruitgeworpen wordt door de in 1996 geplande Intergouvernementele Conferentie. Daarin zal besluitvorming plaatsvinden over de inrichting van de Europese Unie.

Het klimaat in de aanloop ertoe is niet goed. Er is onmiskenbaar 'Eurosceptis' gegroeid in het Nederlandse parlement sinds in de Zwarte Septembermaand van 1991 het Nederlandse ontwerpverdrag door de andere lid-staten van tafel werd geveegd omdat het te idealistisch was. En ook onder de kiezers is sinds alle andere Europese gebeurtenissen na 'Maastricht', variërend van de moeizame referenda in Frankrijk en Denemarken, de krappe meerderheid in het Engelse Lagerhuis, de spannende uitspraak van het Duitse constitutionele Hof, tot de onmacht van de Unie in voormalig Joegoslavië en het gekrakeel over de opvolging van Jacques Delors, de vanzelfsprekende voortgang van de Europese eenwording een vraag geworden, die met sceptis beantwoord wordt.

EVP-standpunt

De Europese Volkspartij heeft een duidelijk standpunt. In haar in 1993 te Brussel vastgestelde verkiezingsprogramma voor de parlementaire periode van 1994 tot 1999, 'Europa 2000: eenheid in verscheidenheid', stelt de EVP

dat deze Intergouvernementele Conferentie "vanaf vandaag wordt voorbereid en dat een Europese Grondwet wordt uitgewerkt" (artikel 703). De Europese Volkspartij is van mening dat de huidige Europese Unie moet overgaan naar een federale Unie van volkeren, staten en regio's. Het federalisme zal een politieke eenheid in verscheidenheid mogelijk moeten maken. De instellingen van de Europese Unie moeten tot een overheid uitgroeien, waarbij door middel van het subsidiariteitsbeginsel wordt bewerkstelligd dat de bevoegdheidsverdeling tussen Unie en lidstaten zodanig is dat Europees centralisme wordt voorkomen. De Europese federatie zal een federale statengemeenschap zijn en geen eenheidsstaat, aldus de EVP (art. 705 e.v.).

Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA voelt zich al jaren ten nauwste bij deze problematiek betrokken. Diverse door het instituut gepubliceerde studies benadrukken het belang van een minder eenzijdig economisch georiënteerd karakter van de Europese Unie. Met name de studie 'Publieke Gerechtigheid, een christen-democratische visie op de rol van de overheid in de samenleving' (1990) riep de vraag op naar een vervolg met het oog op de Europese Unie. Het Instituut heeft zich in zijn 'Onderzoeksprogramma 1994 e.v.' voorgenomen een dergelijk fundamenteel rapport te publiceren over Publieke gerechtigheid en de Europese

Unie. De studiecmissie onder voorzitterschap van prof Franken is inmiddels van start gegaan. De interne discussie in de politieke partijen en de ministeries over deze Intergouvernementele Conferentie in 1996 is thans volop gaande.

Wezenlijke vragen

Een goede voorbereiding van de Nederlandse inzet bij de Intergouvernementele Conferentie is van fundamenteel belang. Mogelijk vindt de conferentie pas in het voorjaar van 1997 plaats en dan is Nederland weer EU-voorzitter!

Hoe gaat ons land dan de slag in ? In het huidige kabinetsbeleid viert behoedzaam pragmatisme de boventoon. De voorgenomen herijking van het buitenlands beleid verloopt traag. Wie neemt in ons land op een intellectueel bevredigende wijze de politieke leiding in het proces naar 1996 ? Welke rol speelt het CDA ? Wordt ook de Nederlandse christen-democratie door de Eurosceptis verlamd ? Of weet juist zij een koers te kiezen die, omdat zij een principiële federalistische benadering van de Europese eenwording koppelt aan praktische realiteitszin, het uitzicht op vrede en solidariteit tussen de volkeren en op een niet door de markt gedomineerde cultuur, in stand houdt ? Het zijn deze wezenlijke vragen die aan de orde zijn.

De redactie wil haar lezers daarom betrekken bij de verdere meningsvorming binnen het CDA, binnen de Europese Volkspartij en de Europese Unie. Deze meningsvorming krijgt gestalte in een gezamenlijke werkgroep van de EVP en de EVP-fractie in het Europees Parlement onder voorzitterschap van Hans Gert Pöttering, die een standpunt voor-

bereidt over de tijdens de Intergouvernementele Conferentie in 1996 door christen-democraten na te streven doelstellingen. Over het concept van dit standpunt vergadert op 29 en 30 maart aanstaande een door Wilfried Martens bijeengeroepen conferentie van nationale en Europese parlementariërs van de christen-democratische partijen in Europa. Het ligt in de bedoeling dat het ontwerp-standpunt in juni ter amendering aan de lidpartijen wordt aangeboden, waarna het op 6 en 7 november op het EVP-congres in Madrid besproken en aanvaard moet worden. Het CDA zal zich dus tussen juni en september over dit standpunt moeten buigen, waarna het Partijbestuur eind september de Nederlandse amendementen moet vaststellen. Tijdens de partijraad van 10 juni zal daarover ongetwijfeld een eerste discussie plaats vinden.

De redactie zal daarom in de komende maanden regelmatig aandacht besteden aan deze belangrijke Europese agenda.

Drie bijdragen

In dit nummer wordt een begin gemaakt met deze serie.

Het eerste deel hiervan bestaat uit drie bijdragen.

Het Europese publieke debat kwam met name op gang door de publikatie van het zogenaamde Schäuble/Lamers-document, een op 1 september 1994 gepubliceerde notitie van de CDU/CSU-fractie in de Duitse Bondsdag. De notitie beschouwt definitieve politieke integratie van Duitsland in een Europese Unie met een geloofwaardig buitenlands- en defensiebeleid en snelle toelating van de Midden-europese landen tot de Europese Unie als het middel om de vrede in Europa te bewaren. Dit noopt tot een hoge prio-

riteit voor verbreding en verdieping van de Unie, die zelfs kan leiden tot een pleidooi voor een kopgroep van lidstaten, die niet op de langzamere landen wacht, aldus de CDU/CSU-fractie. Het was deze laatste gedachte die heftige reacties oproep in de publieke opinie in de lid-staten. Vanwege het - nu al - historische belang van dit document wordt het hier in vertaling integraal gepubliceerd.

Ter inleiding op het Schäuble-document is een bijdrage geplaatst van Thomas Jansen, de voormalige secretaris-generaal van de Europese Volkspartij, waarin hij het document strategisch analyseert en situeert.

De serie begint met een artikel van ons redactielid dr H.A.C.M. Notenboom, oud-lid van het Europees Parlement en de Tweede Kamer, over de bekostiging van de Europese Unie. Het is bij deze actuele politieke kwestie dat thans de bereidheid om werkelijk verder te gaan met Europese eenwording op haar merites wordt getoetst. Nijpende vragen zijn: laat Nederland zich definitief meeslepen in het liberale realisme, waarin staten gezien worden als concurrerende eenheden met het oog op hun eigenbelang? En geeft Nederland dan toe aan het denken in termen van het *juste retour*, het "*we want our money back*"?

Nieuw rubriek

Vanaf het aprilnummer opent de redactie een rubriek 'Forum'. In deze rubriek passen kortere bijdragen waarin kort en krachtig argumenten gegeven worden voor een bepaalde opvatting. Bijdragen zijn welkom die in niet meer dan 2000 woorden een prikkelende opinie over een politieke kwestie neerzetten. De opinie moet passen in de opzet van CDV: het dient te gaan over de strategische vragen achter de politieke actualiteit. Bijdragen die discussie uitlokken verdienen de voorkeur.